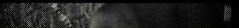
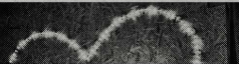

Spoušť

Příběhy o lásce
a nenávisti

Kdy už nás
přestanou vraždit?

Marek Hudec

absynt
prokletí/reportéři

absynt

Marek Hudec: Spoušť

Příběhy o lásce a nenávisti

Přeložil Michal Lebduška

tvá krev proudí
v mých žilách
řekni mi jak
můžu zapomenout

rupi kaur: mléko a med

Obsah

První část

13	Tiger King	213	Když rodiče bojují za své děti
21	Vykřičet si plíce: Začátek	219	Jde nám o život
25	Několik výstřelů	231	NTMAo315: Zakončení
31	Kousek modré plachty	239	Vykřičet si plíce: Zakončení
45	NTMAo315: Začátek	245	Já tě mám taky rád!
51	Budeš v pořádku		
59	NTMAo315: Pokračování	255	Poděkování
61	Přes masku	257	Tuto knihu potřebuje především majorita (doslov Jany Juráňové)
65	Z ptačí perspektivy		
73	Vykřičet si plíce: Pokračování	259	Zdroje

Druhá část

83	Umlčené dějiny
91	Léčba zabírá
99	Pohledy ve výloze
107	Když choděj kluci s klukama
113	Skoro bratři
119	Začátek atmosféry strachu
125	Vlastní nedáme
133	Víc štěstí než rozumu
143	Nová naděje

Třetí část

153	Z podzemí
161	Měli zůstat zavření doma
177	Začala show
183	Až potom, co odsoudí pachatele
191	Bezpečné místo
197	Terč na břichu
205	Musíme se navzájem chránit

Slovenské
literárne
centrum

Tato kniha vyšla s finanční podporou Komise SLOLIA,
Slovenské literárne centrum.

Copyright © Marek Hudec, 2024

Cover art © Pavlína Morháčová

Translation © Michal Lebdúška

ISBN 978-80-8203-542-4

Přál bych si, abych tuto knihu vůbec nemusel napsat. Když se však násilí vůči menšinám systematicky a znepokojivě stupňuje, tak mi připadá nesmírně důležité podívat se na jeho možné společenské příčiny a zmapovat, jak nás může do budoucna ovlivnit. Jsem totiž přesvědčený, že vražda Juraje a Matúše byla jen špičkou ledovce. Vystavit se bolestivé minulosti sice může na jedné straně přinést katarzi a věřím, že pro mnohé to tak bude, ale stejně to nemusí být příjemné čtení. I proto pokládám za důležité upozornit na to, že v knize se mimo jiné nachází nejen podrobné popisy noci, kdy se odehrál teroristický útok před klubem Tepláreň, zachycené z několika perspektiv, dalších násilných trestných činů, šikany, ale také surové obrazy z místa činu, citace z vrahova manifestu či pohled do jeho soukromí a myšlenek. Kniha se kromě toho zabývá i duševními problémy a různými stádii vyrovnávání se s traumatem.

Pokud byste potřebovali pomoc s procesem sebepřijetí nebo poradit v případě, že trpíte psychickými problémy, můžete se obrátit na:

*InPoradňa
inporadna.sk*

*Prizma Košice
prizma-kosice.sk*

*S barvou ven
sbarvouven.cz*

*Nejste v tom samy!
Nejste v tom sami!*

První část

Tiger King

Únava ze samoty. Z izolace. Z celé té nekonečné covidové pandemie. I v tomto duchu se neslo ulepené léto 2022. Nemoc mutovala do čím dál mírnějších variant, roušky a respirátory byly zapomenuty – měly se stát už jen hmotným svědectvím několikaleté globální krize. Všichni toužili po dovolené v zahraničí, ale hlavně po osobních setkáních. A i když vedra dosahovala rekordních čísel, na terasách hospod a restaurací v centru města byste jen těžko hledali volné místo. Noční život v Bratislavě v této době připomínal přímořská letoviska. Tropické teploty, tílka, košile, kratasy, pantofle a pití v dobré společnosti. Bylo to ale i léto, které se neslo ve znamení nových přátelství.

Niko Čižmár a Juraj Herák pracovali jako barmani v klubu Tepláreň, nenápadném podniku pro LGBTI+ lidi, který v úzké strmé ulici pod hradem nebudil příliš mnoho nežádané pozornosti. I když atmosféra v zemi měla k všeobecnému přijetí různých sexuálních a genderových identit velmi daleko, postihly ho jen akty mikroagrese: kdosi sloupnul duhové samolepky na vchodových dveřích, nějaký kolemjdoucí cosi pokřikoval. Kdo však v tyto horké letní dny chtěl, mohl tu najít nové přátele.

Niko si pamatuje, že různé menší skupinky, které sem chodily pravidelně, ale do té doby se spolu moc nebavily, se v létě spojily do jedné velké. Běžně odpoledne dostával zprávu: *Jdeš dneska do Teplárny?* Ale i kdyby ji nedostal, stačilo projít kolem a potkal by někoho z mnoha známých nebo štamgastů.

Prostor se zaplnil rozhovory, první půlhodinu se pila káva, potom se poslouchala hudba, někdo se učil twerkovat, někdo hrál společenské hry. Do desáté se všichni pomalu zvedli a kdo měl náladu, tak po několika skleničkách v Teplárně pokračoval v nedaleké gay diskotéce Apollon, kde skupina často zůstala až do zavíračky.

Ve všední dny si v Teplárně vždy vystačili s jedním číšníkem nebo servírkou. Uvnitř bylo jenom pár stolů, a práce tedy nebylo až tak moc. Druhý člověk se připojoval jen během rušných víkendových večerů. Ke konci léta začal za barem pracovat i Matúš Horváth, výrazná postava komunity, která se tu za poslední týdny zformovala. Po těžkém rozchodu se hledal a doslova kvetl.

Matúš pocházel z bratislavské čtvrti Vrakuňa a každých pět minut ze sebe sypal vtipy. Na oblíbená témata diskutoval se zápaľem, i když cesta k pointě jeho myšlenek byla často klikatá. I jeho vzhled mohl působit komicky, kamarádi ho přirovnávali k hlavnímu hrdinovi populárního dokumentu Tiger King z produkce Netflixu. V létě vyměnil jednodušší kombinaci džínů a mikin za excentričtější outfity: začal nosit kožené hamessy, na krku korále, na zádech mu povlávaly rozepnuté košile, vepředu vyzývalově odhalená bleďá hrud'. Když někam přišel, byla ho plná místnost.

Matůš si vytvořil speciální vztah k maskotce klubu, hlavě kadeřnické figuríny, kterou návštěvníci a návštěvnice pojmenovali Zdena. Matůš jí ze sekáčů nosil různé doplňky, čepice, brýle, díky čemuž byla Zdena pokaždé jiná. Přezdívku Tiger King získal Matůš i díky brigádě v obchodě s různými drobnostmi dánské značky Flying Tiger. Nebyl pozorný jen vůči Zdeně, z práce neustále nosil kamarádům a kamarádkám dárky. Jednou ho v tomto obchodě navštívila i kámoška Nikola, která hledala výzdobu na romantický piknik pro svou partnerku. Matůš sehrál perfektní divadlo. Imitoval dokonalého zaměstnance a plnil jí košík všemi zbytečnostmi, které mu přišly pod ruku. „Nezapomeňte ještě na tohle, paní, vezměte si ještě tohle!“

V Teplárně jste za barem mohli potkat i Andreje. S Matůšem se mu pracovalo velmi dobře. Vnímá ho jako žoviálního člověka, plného entuziasmu, který v baru pomáhal, i když nemusel. Možná to bylo kvůli tomu, že tu zatím pracoval jen krátce. Působil motivovaně a chtěl udělat dobrý dojem, ale zřejmě ho to i bavilo, protože skleničky po zákaznících sbíral i mimo své směny. Andrej s Matůšem spolu byli i v úterý 11. října. Toho dne zlobil výrobník na led a Andrej se ho pokoušel zprovoznit. Protože v baru měli tvrdou vodu, majitel klubu Roman mu poradil, aby do přístroje nalil ocet. Andrej si vzal jeho radu k srdci a napustil do něj celý litr. Když potom zkoušel, jestli ocet vyteče do umyvadla, rozlil se mu po podlaze. I když ji několikrát umyl, ostrý zápach se uvnitř držel ještě několik hodin. Matůš se mu snažil pomoci, drhli zem i krátce po zavíračce. Na rohu Zámocké se objali. Andrej nemohl tušit, že se vidí naposledy.

Niko Čižmár se s Matúšem seznámil už dřív. Potkali se před vchodem do klubu Fuga a Niko měl pocit, že po půlhodině už znal většinu Matúšova života. Mlel a byl tak rychlý, že lidé občas měli problém rozumět tomu, co říká. Působil na něj jako bezproblémový a inteligentní člověk, který je vždy plný radosti a lehkosti. Nikovi se ale zdálo, že se za tím vším skrývá hodně bolesti ze zraňujících vzpomínek.

Kromě toho, že se během posledního léta trochu uvolnil, ho začal přitahovat i aktivismus. Chtěl být konečně víc sám sebou, chtěl se angažovat. To léto poprvé navštívil i bratislavský Pride a hned se zapojil do příprav, když organizačnímu týmu pomáhal při převozu různých věcí na náměstí. Zkoušel věci, na které by si dřív netroufl.

V Teplárně bylo někdy těžké oslovit nové lidi. Mnozí a mnohé se po zkušenostech s nepřijetím okolí styděli bavit se s cizími lidmi a bojovali se strachem, že se s tím znovu setkají. Pokud Matúš viděl, jak někdo osaměle postává u lavičky, neměl problém navázat kontakt. Když byl za barem a zároveň i králem hudebního playlistu, dráždil návštěvníky zvláštní elektronickou hudbou, která zněla, jako kdyby ji náhodně složilo nějaké asijské dítě – doplňovaly ji totiž vokály, které připomínaly skladby z anime seriálů. Andrej vzpomíná, že Matúš měl rád i bizarní počiny české a slovenské hudební scény. Oba znali všechny texty rapové dvojice Čokovoko. „Mám ráda cigarety, který voní jak podpaží mé tety, mám ráda rap, je pro mě víc než Johnny Depp.“

Jeho spolubydlící David Vallner ho popisuje jako šaška nebo skřítku, který velmi rád flirtoval. Spojoval je smysl pro šílený humor. Měli společné videohry i bělidlo, Matúš nosil žluté i zelené vlasy. Rychle si ho oblíbili obě

Davidovy kočky. Po výplatě spolu chodili na slavnostní večere do McDonaldu, po večerech se váleli před telkou, hlavně když Netflix najednou zveřejnil všechny epizody anime seriálu *Neon Genesis Evangelion* nebo když objevili *Adventure Time*.

David se při vzpomínce na krátký románek s Tiger Kingem zasní: „Rok před tím, než se ke mně nastěhoval, jsme spolu asi dva týdny chodili, ale nedopadlo to dobře, já jsem na vztah s ním nebyl připravený.“ Na podzim z Davidova bytu odcházel kamarád a Matuš si v tu dobu hledal nové bydlení. Protože přežíval jen s omezeným rozpočtem, snížil mu David nájem. A i když domácí stále cítil, že Matuše přitahuje, a občas přemýšlel, že by mezi nimi mohlo něco být, čekal, dokud si to nesrovná v hlavě. Bral ho spíš jako mladšího bratra.

V době, kdy se stěhoval, se Matuš cítil trochu vyhořelý ze školy. Studoval sinologii a bál se, jestli se s tímto oborem dokáže uplatnit. Na vysokou školu šel z elektrotechnické průmyslovky a vybral si filozofickou fakultu, protože se chtěl věnovat něčemu hlubšímu. Nad knihami ale nedokázal sedět, studovat pro něho nebylo. Měl v plánu dokončit bakalářské studium a potom zkusit nějaký jiný životní směr. Říkával, že by aspoň na určitou dobu mohl zakotvit na nějakém příjemném a teplém místěčku v korporátu. Závěrečnou práci psal i během brigád v Teplárně, zažádal si o odklad pro odevzdání, aby se nemusel příliš stresovat. Často vyprávěl o Španělsku a přemýšlel o tom, že by se odstěhoval na slunečnou pláž. Možná ho inspiroval Niko, který v Teplárně často dělal reklamu Barceloně a s Matušem, kamarádkou Ivou a Jurajem Herákem se často bavili tom, že by si tam mohli najít nějaké společné bydlení. Zkrátka se hledal.

S další kamarádkou Lucií zase snívali o společné cestě do Asie. Znali se ze školy, kde Lucie studovala japonštinu. Rádi žertovali, že kdyby se vydali do Číny, ve které vládnu komunisté, kteří nejsou příliš přátelští ke queer lidem, tak budou předstírat, že jsou pár. Rozebírali společně i systém znakového písma, které se od sebe v obou jazycích výrazně liší. V japonštině cizinci stačí znát význam pár tisíc znaků, čínština je mnohem složitější. Matúš tvrdil, že Číně by prospělo, kdyby se rozdělila a jednotlivé regiony byly samostatnější. Obrovská země by fungovala podobně jako Spojené státy americké.

Daniel Kňazík, další číšník z Teplárně, se s Matúšem seznámil před pár lety. Nejdřív se sešli na rande, poznávali se v uličkách pod bratislavským hradem. Později se skamarádili a začali spolu pařit bojovou počítačovou hru *League of Legends*. Byli to alko i nealko kamarádi, což znamená, že se dokázali skvěle bavit na ilegální technoparty v opuštěné škole v Budapešti, ale uměli taky diskutovat na seriózní společenská témata. S Matúšem se dalo dobře bavit o mužích, oblečení i o kočkách. I když na parketu občas působil komicky, v klubu se vždy dokázal uvolnit. Danielovi připadal v práci trochu nemotorný, tu něco vylil, támhle se zakecal, zapomněl se a půlhodinu nikoho neobsloužil. Z každé šlamastiky ale vždycky dokázal díky svému přátelskému a trochu teatrálnímu vystupování vybruslit.

Matúš se identifikoval jako bisexuál, ale v posledních měsících v sobě spíš odkrýval gaye. V létě 2022 se jednoho večera v Teplárně setkal s Martinem Klimentem, který pracoval pro bratislavský Pride. „Já tě znám,“ oslovil staršího muže, který mu se šibalským úsměvem odpověděl: „Já tě

taky znám.“ Matuš Martinovi připomněl, že když se před rokem setkali poprvé, bavili se spolu tři hodiny. Chtěl mu tím naznačit, že si dobře rozuměli, a potom v průběhu večera pětkrát nenápadně připomenul, že už je single a je otevřený randění. Zajímala ho Martinova práce, mluvil o své škole a o tom, že má svobodné období. Po rozhovoru se Matuš zeptal: „Co dál? Napíšeme si na grindru nebo si mě najdeš na instagramu?“

Martin se sice záhadně a zdánlivě odmítavě rozloučil se slovy, že nějakým psaním na internetu nehodlá ztrácet čas, ale ve skutečnosti se mu plánoval ozvat.

„Píšu ti teda na instagramu, grindr nemám rád,“ napsal mu později na sociální síti. Od té doby si začali domlouvat rande. Martin vzpomíná, že Matuš hodně mluvil, někdy byl až nezastavitelný a nepříjemné věci ze svého života popisoval s úsměvem, aby jim dodal trochu lehkosti. Nejdřív se scházeli v hospodách a potom, když zatoužili po samotě, čím dál častěji u Martina doma. Matuš mu neustále posílal nějaké memy. „Rozumím tak jednomu procentu z toho, co mi posíláš,“ reagoval Martin.

„Můžu ti je i přesto posílat?“

„Klidně, ale nebuď našťvaný, když ti na ně nebudu dávat žádnou zpětnou vazbu.“

Vzhledem k tomu, že byl Matuš mladší, si Martin nejdřív myslel, že jeho nová známost bude o některých problémech uvažovat povrchně. Nebyla to ale pravda. Tvrdil, že terapie Matušovi výrazně pomáhala v tom, aby se o sebe víc staral. Byl hrdý, že na ni chodí. „A on mi zase pomohl zvednout si sebedůvěru,“ říká Martin po čase. „V té době jsem se trochu ztrácel ve vztazích, určitě to znáte, přijdou zklamání a člověk o sobě začne pochybovat, pokládá si otázky, co udělal špatně. Když jsem byl s Matušem,

absolvoval jsem terapii, naučil mě být otevřenější. Když měl někoho rád, tak to ten člověk věděl a cítil.“

Jejich vztah skončil asi po měsíci. Na dálku. Martin byl na dovolené na Sicílii a Matúš na víkend v Budapešti. I když neměli otevřený vztah, začali spolu chodit s dohodou, že se nebudou omezovat a upřímně si řeknou, kdyby je přitahoval někdo jiný. Když ale Matúš začal v Maďarsku flirtovat s jinými muži, Martin to neunesl a dramaticky jejich vztah ukončil. Jejich poslední zprávy nebyly moc hezké a Martin plánoval, že ho po čase navštíví, až bude mít směnu v Teplárně, a promluví si s ním. Už to ale nestihl. Matúšovy kamarádky ale Martinovi po pohřbu říkaly, že Matúše jejich rozchod moc nezasáhl. Zpětně to Martin vnímá jako krátkou, ale intenzivní epizodu. Matúš během pár týdnů, kdy byli spolu, působil zranitelně. Jako kdyby hledal bezpečný prostor, jako kdyby se potřeboval vypovídat ze spousty věcí, které ho trápily. Ptal se na možnosti stabilnější práce a Martin mu dával tipy na různé korporátní firmy, se kterými měli jeho známí a známé dobré zkušenosti. Nakonec dodává: „Když se odehrál útok před klubem Teplářeň, tak jsem neměl pocit, že bych něco nedokončil. Spíš mi bylo líto jeho života.“

Vykřičet si plíce: Začátek

Cestoval jsem do Svätého Jura za kamarády, které jsem už dlouho neviděl. Skupina mých spolužáků a spolužaček z vysoké školy měla při náročných povoláních dlouho problém najít společný termín. Ve vlaku jsem poslouchal techno mix a scrolloval zprávy na mobilu. Byla středa 12. října:

„Teploty se dnes na našem území držely v příjemném rozmezí mezi 13 a 19 stupni Celsia. Nastávající noc bude většinou polojasná, v nižších polohách počítejte s mlhou, postupně s nízkou oblačností, do rána se ochladí na 9 až 4 stupně Celsia a výjimečně může slabě mrholit...“

„PCR testy odhalily v úterý na Slovensku 509 nových případů nákazy koronavirem. Laboratoře vyhodnotily 1 740 vzorků a pozitivita dosáhla 29,25 procenta...“

„Celkový počet nových případů nemoci COVID-19 za poslední týden celosvětově stoupl o přibližně 55 procent. Úmrtnost ale zůstala stabilní...“

„Britský premiér Boris Johnson se ve středu omluvil za to, že se během lockdownu účastnil večírku na zahradě svého úřadu v Downing Street 10...“

„Bruce Willis prodal práva na svou tvář...“

Po dlouhé době jsem se cítil osvobozený od stresu. Jako producentní na volné noze jsem si musel pečlivě plánovat čas, abych dokázal stíhat různorodé aktivity pro několik občanských sdružení, se kterými jsem spolupracoval. Konečně zmizela i neustálá hrozba zásahu karanténních opatření do organizace akcí. Zároveň jsem cítil vzrušení z divadelní hry, ke které jsem spolu s kolegou Andrejem Kurucem napsal scénář a jejíž premiéra se blížila. Na základě rozhovorů s několika HIV pozitivními lidmi jsme se snažili zachytit jejich současné problémy. Zkoušky s herci a herečkou se blížily do finále a já jsem měl pocit dobře odvedené práce.

U dveří podkrovního bytu v centru Svätého Jura jsem se přivítal s hostitelkou večírku. Seděl jsem v polostínu pod oknem s výhledem na zalesněné kopce. Venku se setmělo a z okna jsem viděl, jak na kopcích blikají bloudivá světla. Uvědomil jsem si, že jsem se uvolnil a nenuceně házím do placu jeden vtíp za druhým. Stihl jsem vypít jen jednu skleničku vína, ale už si nepamatuju, jak jsme se o střelbě v Zámocké ulici dozvěděli. Řekla nám to jedna z kamarádek v kroužku kolem stolu s občerstvením? Nebo jsem si šokovaně na mobilu všiml několika nepříjatých hovorů? Možná jsem se přihlásil na instagram a našel zprávy s otázkou: Jsi v pořádku?

Paměť mi v tomto bodě selhává. Ale vím, že jsem scrolloval dál a propadával se hlouběji do sebe. Když mě někdo v místnosti oslovil, měl jsem hned sucho v krku a nedokázal odpovědět. Byl jsem otřesený, moje mysl pracovala na plné obrátky, rozlétala se stovkami směrů, nedokázal jsem se soustředit a po chvíli jsem se omluvil. Potřebuju být sám, řekl jsem a rozpačitě se rozloučil. Když jsem kráčel tmavou maloměstskou ulicí směrem k vlaku,

čím dál víc se mě zmocňovala panika a skenoval jsem pohledem každého náhodného kolemjdoucího a kolemjdoucí. Jsem v bezpečí? Informace sice byly ze začátku kusé, ale jaksi intuitivně jsem se začal bát, že důvodem střelby mohla být nenávist a rozsévání teroru. A ještě víc jsem se děsil toho, že bychom se její skutečné důvody nikdy nemuseli dovědět nebo že by je někdo z nějakého důvodu zamlčoval. A i když nebyla ještě známa ani jména obětí, bylo velmi pravděpodobné, že patřila někomu, koho jsem znal.